

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

PL. ÚS 20/05-35

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. decembra 2006 v pléne zloženom z predsedu Eduarda Bárányu a zo sudcov Jána Auxta, Juraja Babjaka, Alexandra Bröstla, Ľubomíra Dobríka, Ľudmily Gajdošíkovej, Juraja Horvátha, Jána Lubyho, Lajosa Mészároša a Štefana Ogurčáka o návrhu generálneho prokurátora Slovenskej republiky o súlade ustanovenia § 151h ods. 6 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky za účasti Národnej rady Slovenskej republiky a vlády Slovenskej republiky ako vedľajšieho účastníka, zastúpenej Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky takto

rozhodol:

Návrhu generálneho prokurátora Slovenskej republiky **n e v y h o v u j e .**

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bol 10. júna 2005 doručený návrh generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len „navrhovateľ“)

na začatie konania o súlade § 151h ods. 6 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“) s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“).

Uznesením ústavného súdu č. k. PL. ÚS 20/05-6 zo 7. júla 2005 bol návrh navrhovateľa na začatie konania o súlade právnych predpisov prijatý na ďalšie konanie v celom rozsahu.

Z dôvodu, že tak navrhovateľ v podaní z 2. februára 2006, ako aj Národná rada Slovenskej republiky (ďalej len „národná rada“) v podaní z 23. novembra 2005 a tiež vláda Slovenskej republiky zastúpená Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „vedľajší účastník“) v podaní z 21. októbra 2005, vyslovili súhlas s tým, aby v zmysle § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd upustil od ústneho pojednávania, pretože od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci. Ústavný súd rozhodol o návrhu navrhovateľa na neverejnom zasadnutí na základe písomných stanovísk účastníkov a vedľajšieho účastníka a listinných dôkazov nachádzajúcich sa v jeho spise.

Navrhovateľ žiada vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil nesúlad § 151h ods. 6 Občianskeho zákonníka s čl. 46 ods. 1 ústavy, a to na základe nasledovných dôvodov:

«Zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník nadobudol účinnosť 1. apríla 1964. Neskoršie bol viackrát novelizovaný, pričom jeho ostatná novela nadobudla účinnosť 1. mája 2005.

Podľa čl. 46 ods. 1 každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Týmto ustanovením sa Národná rada Slovenskej republiky (ďalej len „zákonodarca“) pri prijímaní ustanovenia § 151h ods. 6 Občianskeho zákonníka dôsledne neriadila.

Podľa § 151h ods. 6 Občianskeho zákonníka konanie o výkon rozhodnutia alebo exekučné konanie na záloh možno viesť iba vtedy, ak oprávneným je záložný veriteľ alebo ak záložný veriteľ s výkonom rozhodnutia alebo s exekúciou súhlasí.

Veriteľ, ktorému dlžník neuhradí dlh dobrovoľne, môže sa na súde domáhať svojho práva. V prípade jeho úspešnosti je výsledkom súdneho konania rozhodnutie, ktoré dlžníka zaväzuje na plnenie dlhu veriteľovi. Takéto rozhodnutie má povahu exekučného titulu a oprávňuje veriteľa, aby po tom, čo takéto rozhodnutie nadobudne vykonateľnosť a dlžník dobrovoľne nespĺní uloženú mu povinnosť, podal návrh na nútený výkon takéhoto rozhodnutia, pričom tak môže urobiť aj prostredníctvom súdneho exekútora. Exekučné konanie (v rámci ktorého môžu byť postihnuté veci a práva vo vlastníctve povinného, ktoré zároveň môžu byť aj predmetom záložného práva) sa považuje za pokračovanie súdneho konania a ako jeho integrálna súčasť požíva aj ochranu čl. 46 ods. 1 Ústavy. Obdobný názor zaujal v minulosti aj Ústavný súd v Náleze č. k. I. ÚS 5/2000, kde konštatoval, že „... ak by sa výkon vykonateľného rozhodnutia súdu nepovažoval za integrálnu časť „súdnej ochrany“ v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy, všetky tieto záruky, ktoré vo svojom celku vyjadrujú záujem na ochrane „práva na spravodlivý proces“, by stratili svoj dôvod na existenciu v Ústave SR. Preto právo na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR sa nemôže končiť vydaním právoplatného a vykonateľného rozhodnutia súdu, ale musí zahŕňať aj možnosť núteným spôsobom a aj proti vôli povinného realizovať povinnosť na plnenie obsiahnutú vo výroku takéhoto rozhodnutia, ktorá nebola splnená dobrovoľne.“

Ustanovenie § 151h ods. 6 Občianskeho zákonníka tejto zásade nezodpovedá, pretože umožňuje záložnému veriteľovi, ktorý nemá právne postavenie účastníka exekučného konania, aby zmaril prebiehajúce exekučné konanie tým, že neudelí svoj súhlas s výkonom exekúcie na záloh. Takéto konanie záložného veriteľa by malo za následok aj to, že zmarením exekučného konania by novému veriteľovi - oprávnenému v exekučnom konaní - bola odňatá možnosť prostredníctvom exekučného konania uspokojiť svoju pohľadávku, čím by mu bolo odňaté i samotné právo na súdnu ochranu. Z tohto dôvodu nie je ustanovenie § 151h ods. 6 Občianskeho zákonníka v súlade s čl. 46 ods. 1 Ústavy.»

Zo stanoviska národnej rady z 23. novembra 2005 vyplýva:

«Generálny prokurátor Slovenskej republiky v návrhu č. GÚs 4019/05-10 zo 6. júna 2005, navrhuje, aby Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) vydal nález, ktorým rozhodne, že „Ustanovenie § 151h ods. 6 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“) nie je v súlade s článkom 46 ods. 1 Ústavy.“

K návrhu generálneho prokurátora uvádzame nasledujúce skutočnosti:

Je potrebné upozorniť na skutočnosť, že článok 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), je potrebné vykladať v spojitosti s článkom 51. ods. 1 ústavy, ktorý znie: „Domáhať sa práv uvedených v čl. 35, 36, 37 ods. 4, čl. 38 až 42 a čl. 44 až 46 tejto ústavy sa možno domáhať len v medziach zákonov, ktoré tieto ustanovenia vykonávajú.“

Podstata práva obsiahnutého v čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, aby každý mal možnosť domáhať sa svojich práv na súde, prípadne inom nestrannom orgáne. V tomto zmysle sa viackrát vyslovil aj ústavný súd vo svojich rozhodnutiach, v ktorých konštatuje napríklad, že „podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Účelom citovaného článku ústavy je zaručiť každému prístup k súdnej ochrane, k súdu alebo inému orgánu právnej ochrany.“ (II. ÚS 143/02) alebo „zmyslom práva na súdnu ochranu je umožniť reálny prístup k súdu a tomu zodpovedajúcu povinnosť súdu o veci konať.“ (II. ÚS 14/2001). Podstata tohto práva, teda nie je „právo na právo“, ako sa to interpretuje v návrhu generálneho prokurátora (3. strana, posledný odsek), ale „právo na možnosť uplatňovať právo“ na súde alebo inom orgáne. V spojitosti s čl. 51 ods. 1 ústavy „tohto práva sa však možno domáhať v súlade s čl. 51 ústavy len v medziach zákonov, ktoré ustanovenia čl. 46 ústavy vykonávajú“ (II. ÚS 14/2001). Medzi tieto zákony, ktoré toto ustanovenie vykonávajú, možno medzi inými zaradiť jednak Občiansky súdny poriadok, ale aj Občiansky zákonník vrátane napadnutého ustanovenia. Existenciou takýchto zákonov si štát splnil svoj záväzok, ktorý mu vyplýva z čl. 51 ods. 1 ústavy a zabezpečil pre každého možnosť, aby sa spôsobom ustanoveným v týchto zákonoch domáhal svojich práv na súde, prípadne na inom nezávislom orgáne. Uvedené podporil aj ústavný súd, keď vo svojom rozhodnutí

vyslovil, že „obsahom pozitívneho záväzku štátu vo vzťahu k právam a slobodám občana je povinnosť podniknúť opatrenia na ochranu práv, ktoré v ústave priznal občanovi, ale súčasťou pozitívneho záväzku nie je povinnosť dosiahnuť výsledok, ktorý občan žiada od štátu.“ (II. ÚS 8/96).

Na základe vyššie uvedených dôvodov navrhujeme, aby ústavný súd návrh v celom rozsahu zamietol.»

Zo stanoviska vedľajšieho účastníka z 21. októbra 2005 vyplýva:

„1. Generálny prokurátor Slovenskej republiky podal návrh na začatie konania o súlade napadnutého ustanovenia § 151k ods. 6 (správne § 151h ods. 6; pozn.) zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Dôvodom pre podanie návrhu je, že predmetné ustanovenie v Občianskom zákonníku bráni exekučnému konaniu, pretože umožňuje záložnému veriteľovi, ktorý nemá právne postavenie účastníka exekučného konania, aby zmaril prebiehajúce exekučné konanie tým, že neudelí svoj súhlas s výkonom exekúcie na záloh. Takého konanie záložného veriteľa by podľa GP SR malo za následok aj to, že zmarením exekučného konania by novému veriteľovi - oprávnenému v exekučnom konaní - bola odňatá možnosť prostredníctvom exekučného konania uspokojiť svoju pohľadávku, čím by mu bolo odňaté i samotné právo na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Právo na prístup k exekučnému konaniu je v zmysle konštantnej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (napr. rozhodnutie č. I. ÚS 5/00) a Európskeho súdu pre ľudské práva (napríklad *Hornsby c. Grécko* z 19. marca 1997, *Estima Jorge c. Portugalsko* z 21. apríla 1998) súčasťou práva na súdnu ochranu zaručeného článkom 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Vzhľadom na to niet pochyb, že predmetné ustanovenie Občianskeho zákonníka zasiahlo do práva na súdnu ochranu. Otázkou je, či tento zásah plnil legitímny cieľ a či bol vyváženým v porovnaní s právom na súdnu ochranu, ktoré bolo obmedzené.

3. Legitímnym cieľom v prípade obmedzenia vykonávacieho konania alebo exekučného konania bola zvýšená ochrana záložného veriteľa. Zákonodarca tu vychádzal z klasickej rímskoprávnej zásady *prior tempore, potior iure*. Vychádzajúc z nej záložný

veriteľ, ktorému ako prvému vznikne záložné právo k zálohu sa nazýva prednostný veriteľ. Tento prednostný veriteľ má mať najsilnejšie postavenie pri uspokojovaní svojich pohľadávok zo zálohou a toto právo by nemalo byť obmedzované ani záložnými veriteľmi so záložnými právami, ktoré vzniknú neskôr. Obdobne má silnejšie postavenie ďalší záložný veriteľ, ktorý je v poradí pred záložným veriteľom, ktorému vzniklo záložné právo neskôr, ale stále slabšie, ako má prednostný veriteľ.

4. Zvýšená právna ochrana záložného veriteľa ako legitímny cieľ obmedzenia práva na súdnu ochranu ostatných veriteľov vo vzťahu k uplatneniu práva na výkon rozhodnutia alebo exekučného konania na veci zaťažené zálohom však nemôže úplne znemožniť uplatňovanie práv ostatných voči dlžníkovi. Z tohto pohľadu treba aj posúdiť zásah do práva na súdnu ochranu ostatných veriteľov, najmä či právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky bolo úplne vylúčené alebo len obmedzené v záujme naplnenia vyššie uvedeného legitímneho cieľa. Tu treba konštatovať, že v zmysle § 151k ods. 6 (správne § 151h ods. 6; pozn.) Občianskeho zákonníka nebolo právo ostatných veriteľov na súdnu ochranu úplne vylúčené, ale len obmedzené vo vzťahu k tej časti majetku povinného na ktoré bolo viazané záložné právo prednostného veriteľa. To znamená, že ostatným veriteľom § 151k ods. 6 (správne § 151h ods. 6; pozn.) Občianskeho zákonníka nebráni v tom, aby viedli exekučné konanie na ostatný majetok povinného a teda ich právo na súdnu ochranu je v tomto rozsahu plne zabezpečené a ničím nie je ďalej obmedzené.“

Navrhovateľ k stanovisku národnej rady a vedľajšieho účastníka podaním z 2. februára 2006 uviedol:

«Nestotožňujem sa s názorom Národnej rady Slovenskej republiky, že by som sa mojím návrhom domáhal „práva na právo“. Podstatou návrhu je odstrániť prekážku, predstavovanú terajším znením § 151h ods. 6 Občianskeho zákonníka, ktorá každému bráni realizovať možnosť uplatňovať právo. Zmyslom súdneho konania (a teda aj konania exekučného) nie je len absolvovať toto konanie, ale - a najmä - realizovať jeho prostredníctvom ochranu svojich práv. Práve táto právna úprava, ktorá síce umožňuje každému možnosť byť účastníkom súdneho konania a toto konanie zavrieť svojím úspechom, ale súčasne bráni realizovať úspech docielený prostredníctvom súdneho konania v reálnom živote, je úpravou poskytujúcou len „právo na právo“. Ak teda účastník súdneho konania

docieli vynesenie rozsudku, ktorým sa inému ukladá, aby úspešnému účastníkovi konania poskytol určité materiálne hodnoty, musí právny poriadok úspešnému účastníkovi (ďalej len „veriteľ“) umožňovať ujať sa týchto hodnôt, a to bez prekážok predstavovaných dojednaniami s inými osobami. Túto zásadu musí rešpektovať každá právna úprava, ktorá má ambície pôsobiť ako „vymedzenie“ vykonávajúce ustanovenia čl. 46 ústavy.

K stanovisku vlády Slovenskej republiky poznamenávam, že žiadne právo prednosti nemôže mať vyššiu právnu silu ako právoplatný rozsudok súdu prikazujúci dlžníkovi, aby v prospech veriteľa plnil majetkové hodnoty. Opačná zásada by popierala význam súdneho konania ako prostriedku na ochranu práv každého a redukovala by ho na formálny rituál ukončený určitým rozhodnutím, ktoré však (vzhľadom na zákonnú ochranu práv tretích osôb) nemá žiaden, alebo len nepatrný praktický význam. Je pritom notoricky známou skutočnosťou, že predmetom záložného práva bývajú najhodnotnejšie veci dlžníka (nehnutelnosti, strojné zariadenia, motorové vozidlá). Ak teda ochrana práv záložného veriteľa pôsobí prekážku uspokojenia práv iného veriteľa, ktorý sa prostredníctvom exekúcie domáha realizácie práv vyplývajúcich z právoplatného rozsudku, je potrebné konštatovať, že takéto obmedzenie spravidla úplne neguje možnosť domôcť sa prostredníctvom exekúcie (a teda realizáciou práva zaručeného článkom 46 ústavy) ochrany svojich práv, alebo jej ponecháva len nepatrný význam reprezentovaný možnosťou exekvovať len také materiálne hodnoty dlžníka, ktoré pre svoju nepatrnú hodnotu neboli pre záložného veriteľa ekonomicky zaujímavé. Pre posúdenie dôvodnosti návrhu nie sú úvahy vlády Slovenskej republiky uvedené v bode 4. jej stanoviska (cituje sa tu zrejme nesprávne § 151k ods. 6 Občianskeho zákonníka, hoci také ustanovenie neexistuje - ide teda nepochybne o sporné ustanovenie (§ 151h ods. 6 Občianskeho zákonníka) o možnostiach „ostatných veriteľov“ viesť exekučné konanie na „ostatný“ (teda záložným právom nezaťažený) majetok povinného, právne významné, pretože predmetom návrhu je práve prekážka účinného uplatnenia práva zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy voči majetkovým hodnotám dlžníka chránených pred zásahom oprávneného záložným právom zriadeným v prospech tretej osoby.

Z týchto dôvodov na návrhu trvám a žiadam mu vyhovieť.»

Národná rada a vedľajší účastník k vyjadreniu navrhovateľa z 2. februára 2006 nevyužili možnosť zaujať stanovisko.

II.

Napadnuté ustanovenie Občianskeho zákonníka

Ústavnosť úpravy

Podľa ustanovenia § 151h ods. 6 Občianskeho zákonníka, ktoré bolo prijaté zákonom č. 526/2002 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov a nadobudlo účinnosť 1. januára 2003, konanie o výkon rozhodnutia alebo exekučné konanie na záloh možno viesť iba vtedy, ak oprávneným je záložný veriteľ alebo ak záložný veriteľ s výkonom rozhodnutia alebo s exekúciou súhlasí.

Z toho vyplýva, že Občiansky zákonník ako hmotnoprávna norma obsahuje predpoklad prípustnosti postupu súdneho exekútora pri exekúcii predajom nehnuteľnosti (uplatní sa to aj pri iných zálohoch). Napadnuté ustanovenie bolo po návrhu navrhovateľa priamo premietnuté aj do procesného predpisu - novely Občianskeho súdneho poriadku prijatej zákonom č. 341/2005 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (účinnnej od 1. septembra 2005), ktorou bolo na základe tohto ustanovenia pôvodné znenie zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“) zmenené a doplnené o § 61a ods. 2, ktorý znie takto:

„Exekučné konanie na záloh možno viesť iba vtedy, ak oprávneným je záložný veriteľ alebo ak záložný veriteľ s exekúciou súhlasí.“

Zmyslom tohto ustanovenia podľa dôvodovej správy bolo priamo v Exekučnom poriadku výslovne upraviť postup súdneho exekútora, za akých podmienok je možné vykonať exekúciu na záloh.

Aj z tohto právneho predpisu (okrem napadnutého ustanovenia § 151h ods. 6 Občianskeho zákonníka) je teda zrejmé, že ak záložný veriteľ (bez postavenia oprávneného) nesúhlasí so súdnou exekúciou, nemožno ju viesť. Z toho vyplýva, že exekučný súd nesmie vydať exekútorovi poverenie na vykonanie exekúcie, ak exekútor so žiadosťou o vydanie poverenia nepredloží aj súhlas záložného veriteľa. V prípade, ak by napriek nedostatku súhlasu záložného veriteľa došlo k vydaniu poverenia, aj v takom prípade by tento nedostatok súhlasu viedol k zastaveniu exekúcie pre jej neprípustnosť.

Základné právo na súdnu a inú právnu ochranu

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Účelom citovaného článku ústavy je zaručiť každému prístup k súdnej ochrane, k súdu alebo inému orgánu právnej ochrany. Právo zaručené čl. 46 ods. 1 ústavy umožňuje každému, aby sa stal po splnení predpokladov ustanovených zákonom účastníkom súdneho konania. Ak osoba splní predpoklady ustanovené zákonom, súd jej efektívne umožní (mal by umožniť) stať sa účastníkom konania so všetkými procesnými oprávneniami, ale aj povinnosťami, ktoré z tohto postavenia plynú.

Takto vymedzený obsah základného práva na súdnu ochranu sa uplatňoval a uplatňuje aj v nútenom výkone súdneho a iného rozhodnutia. Aj v súdnej exekúcii sa musí zaručiť každému prístup k súdnej ochrane, ak splní predpoklady ustanovené zákonom. To, že exekučné konanie tvorí súčasť súdnej ochrany, vyplýva aj zo systému opravných prostriedkov v exekúcii podľa Exekučného poriadku. O opravných prostriedkoch, námietkach a ďalších obranách povinného i oprávneného rozhoduje výlučne exekučný súd,

a to podľa pravidiel o funkčnej príslušnosti. K naplneniu záruk na prístup k súdnej ochrane v zmysle citovaného článku ústavy dochádza až vtedy, keď uplatnené právo je efektívne vykonané.

Základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy však nemá a ani nemôže mať absolútnu povahu. Zákon môže ustanoviť postup, ktorým sa toto základné právo obmedzí, zúži alebo iným spôsobom modifikuje. Na takýto postup však musí existovať legitímny, všeobecne akceptovateľný a spoločensky prospešný cieľ, ktorého dosiahnutie odôvodňuje zásah do základného práva na súdnu a inú právnu ochranu. I pri takomto obmedzení však musí zostať zachovaná podstata práva na prístup k súdu, ktorý je jedným zo závažných aspektov spravodlivého konania pred súdom.

O obmedzení samotnej podstaty práva na prístup k súdu môže ísť aj vtedy, ak zákonodarca upraví predpoklady efektívneho prístupu k súdnej ochrane určitej skupiny subjektov inak (užšie alebo vylučujúcim spôsobom) iba z dôvodu, že ich nárok na súdnu ochranu sa uplatňuje voči určitej skupine iných subjektov bez toho, aby mal k takému postupu objektívne a primerané dôvody. Zákonodarca totiž pri obmedzovaní efektívneho prístupu k súdu u porovnateľnej skupiny subjektov práva musí sledovať legitímny cieľ a musí na jeho dosiahnutie použiť také právne prostriedky, ktoré sú k sledovanému cieľu v primeranom vzťahu proporcionality s osobitným zreteľom na podstatu ústavne zaručeného práva na súdnu ochranu.

Týmto cieľom je v danom prípade zvýšená právna ochrana záložného veriteľa vo vzťahu k uplatneniu práva na exekučné konanie na veci zaťažené zálohom. Záložný veriteľ ako prednostný veriteľ má mať najsilnejšie postavenie pri uspokojovaní svojich pohľadávok zo zálohu a toto právo by nemalo byť obmedzované ani záložnými veriteľmi so záložnými právami, ktoré vzniknú neskôr. Tento legitímny cieľ ale na druhej strane neznemožňuje a nemôže úplne znemožniť uplatňovanie práv ostatných veriteľov voči dlžníkovi.

Za diskriminačnú úpravu by bolo možné považovať takú úpravu prístupu k súdnej ochrane, ktorá rovnaké alebo analogické situácie rieši odchylným spôsobom, pričom takýto postup zákonodarca nemôže alebo ani nevie rozumne odôvodniť legitímnym cieľom, a tým, že tento cieľ sa musí dosahovať práve zvoleným legislatívnym riešením, čo však nie je podľa názoru v prípade napadnutého ustanovenia Občianskeho zákonníka.

Tvrdenie navrhovateľa o tom, že „*žiadne právo prednosti nemôže mať vyššiu právnu silu ako právoplatný rozsudok*“, vychádza zo zásady, že základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je absolútne, z uplatňovania ktorého nie sú dovolené žiadne obmedzenia. Zákonodarca toto právo nekoncepoval ako absolútne právo, pri jeho uplatňovaní pripustil obmedzenia, ktoré musia spĺňať podmienky dané ústavou, t. j. možno ich uplatniť iba zákonom (čl. 13 ods. 2 ústavy), a takýmto obmedzením je aj ustanovenie § 151h ods. 6 Občianskeho zákonníka.

Obmedzenie rozsahu exekúcie vyplývajúce z ustanovenia § 151h ods. 6 Občianskeho zákonníka súvisí s hmotnoprávnou úpravou záložného práva (§ 151a nasl. Občianskeho zákonníka), ktorá posilňuje ochranu záložného veriteľa. Súčasťou tejto ochrany je súhlas záložného veriteľa s exekúciou na záloh. Tento súhlas treba považovať za súčasť vzniku práva na súdnu a inú právnu ochranu v exekučnom konaní a za predpoklad na úspešné začatie a vedenie exekúcie. Zmyslom tohto súhlasu a základným účelom obmedzenia súdnej exekúcie podľa tohto a súvisiacich ustanovení Občianskeho zákonníka je hmotnoprávna ochrana postavenia záložného veriteľa, pričom táto ochrana bola premietnutá už do predpisov procesného práva (novelou Občianskeho súdneho poriadku a Exekučného poriadku). Takéto obmedzenia súdnej exekúcie sú prípustným prostriedkom uplatňovaným pri nútenom výkone súdnych a iných rozhodnutí (podobne aj PL. ÚS 21/00).

Vychádzajúc z logického výkladu napadnutého ustanovenia Občianskeho zákonníka, jeho účelu a legitímneho cieľa ústavný súd dospel k záveru, že § 151h ods. 6 Občianskeho zákonníka je v súlade s čl. 46 ods. 1 ústavy. Zodpovednosť za porušenie pravidla obsiahnutého v tomto ustanovení musí mať materiálny základ, ktorý musí spočívať v každom jednotlivom prípade v posúdení toho, či došlo k svojvoľnému postupu exekútora

a k porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy bez toho, aby na to bol zákonný, rozumný a všeobecne akceptovateľný dôvod.

Zákonné obmedzenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy citovaným ustanovením platí podľa názoru ústavného súdu rovnako pre všetky prípady, ktoré spĺňajú ustanovené podmienky. Tento režim sa uplatňuje alebo sa uplatňoval na všetkých veriteľov rovnako. Preto treba uzavrieť, že takéto rozdielne postavenie oprávnených veriteľov so zvýšenou a prednostnou ochranou záložného veriteľa je ústavne akceptovateľné.

Z uvedených východísk, analýz a záverov ústavného súdu preto vyplynulo rozhodnutie ústavného súdu, tak ako je uvedené vo výrokovej časti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. decembra 2006